

استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در بستر زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر؛ پارادایم جدید گزارشگری مالی

دکتر رحیم بنابی قدیم

مقدمه

اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS)، از طریق تسهیل تصمیم‌های فنی و راهبردی وابسته به سیستم‌های اطلاعاتی و پشتیبانی فرایندهای مختلف که نیازمند گزارش‌گیری هستند، منجر به حذف هزینه‌های غیرضروری و ریسک‌های نشأت‌گرفته از دوباره‌کاری‌های ممکن در سیستمها و فرایندهای تجاری می‌گردد. با اجرای این استانداردها، بیشتر فرایندهای جدید خودکار و مشکلات روزانه کمتر می‌شود. با این حال، گستردگی تفاوت سیستم‌های اطلاعاتی جهت گزارش‌گیری در سازمانها، منجر به پیچیدگی رفتاری در رابطه با هر سیستم می‌گردد و در نتیجه نبود رفتار واحد در برابر سیستم‌های واحد تجاری، فرایند انتقال به استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را پیچیده می‌سازد.

استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی قرار بگیرند (Sudalaimuthu & Haraiharan, 2011). **اطلاعات برجسب‌گذاری شده**^۳ به‌وسیله زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر، فراهم‌کننده یک منبع اطلاعات جدیدی برای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی است که به‌عنوان پارادایم جدید گزارشگری دربردارنده اطلاعات بیشتر، پوشش بیشتر اطلاعاتی، اطلاعات کاملتر، گزارش بیشتر آن‌چه هست و اطلاعات کمتر استاندارد شده را فراهم می‌کند؛ بنابراین، سبب پوشش اطلاعاتی بیشتر از طریق پایگاه‌های اطلاعاتی متعدد، افزایش گزارش به‌موقع اطلاعات به‌صورت برخط، گزارش اطلاعات به‌طور کامل و آن‌چه که هست و دسترسی با کمترین هزینه به اطلاعات می‌شود (Tarca, 2020).

قابلیت‌های گزارشگری زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر

یکی از موارد اساسی در به‌کارگیری سیستم جدید، ادغام داده‌ها است و به‌دلیل تفاوت‌های موجود در شرکتها، صنایع و حتی کشورهای مختلف در ابعاد اقتصادی، اجتماعی و حقوقی مشکلاتی را برای همسان‌سازی و یکنواختی گزارشگری و افزایش قابلیت دسترسی اطلاعات ایجاد خواهند کرد و تا زمانی که این ناهمسانی رفع نگردد، زنجیره عرضه اطلاعات در سیستم گزارشگری کارایی و اثربخشی مطلوب نخواهد داشت. تکثیر انبوهی از طبقه‌بندی‌های زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر بر پایه اصول گزارشگری متفاوت می‌تواند اهداف استانداردسازی، قابلیت مقایسه و کاربرد مجدد اطلاعاتی که زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر آنها را یافته به‌خطر بیناندازد؛ بنابراین، توسعه استانداردهای گزارشگری جهانی به‌عنوان پایگاه مهمی که در آن طبقه‌بندی زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر را بتوان ایجاد کرد، ضروری است. در همین راستا، طبقه‌بندی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برای ایجاد زمینه متداولی برای شرکتها ایجاد شده و سکویی است که مزیتها و منافع زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر را افزایش می‌دهد (Bonson et al., 2009).

زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر، یک سیستم گزارشگری

زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر (XBRL) به‌عنوان زبان مشترک گزارشگری در سطح جهانی می‌تواند انطباق‌پذیری بیشتری بین سیستم‌های حسابداری و استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی ایجاد کند و مکملی برای اجرای موفقیت‌آمیز استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی باشد. الزام‌های گزارشگری مالی ارائه‌شده به‌وسیله استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برای تامین نیازهای متفاوت ذی‌نفعان تنظیم شده است؛ اما ناتوانایی قالب کاغذی الکترونیکی معمولی در خودکارسازی، مبادله و ارائه داده‌ها به‌گونه‌ای که برای کاربران قابل‌درک باشد، توانایی استانداردهای باکیفیت (استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی) را در بهبود ویژگی‌های کیفی اطلاعات (مانند مربوط بودن، ارائه منصفانه، قابلیت مقایسه و قابل‌درک بودن) برای تصمیم‌گیری بهتر و همچنین بازیابی اطمینان سرمایه‌گذاران از پیامدهای بحرانی‌های مالی (که به اعتبار گزارشگری مالی آسیب زده است) محدود می‌کند. از این‌رو زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر به‌عنوان یک فناوری تصور می‌شود که می‌تواند قابلیت سازگاری داده‌های مالی را افزایش دهد. بنابراین، یک رویکرد ترکیبی از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر می‌تواند کارایی و کنترل بیشتر بر میزان گزارش‌دهی برای تامین نیازهای اطلاعاتی کاربران را امکان‌پذیر سازد (Agubata, 2019).

شفافیت در گزارشگری مالی در سراسر جهان به‌طور چشمگیری در حال افزایش است و دو استاندارد جهانی یعنی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر برای دستیابی به این هدف کمک کرده‌اند. استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر، دو پروژه متفاوت هستند، ولی رویکرد اجرای پروژه ترکیبی می‌تواند کارایی و کنترل بیشتر گزارشگری را امکان‌پذیر سازد. برای افزایش انتقال جریان اطلاعاتی به‌سمت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، بررسی نحوه قرارگرفتن زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر در فرایندهای گزارشگری شرکت نشان می‌دهد که فرایندهای گزارشگری فعلی شرکت چگونه می‌توانند زیر تاثیر تصویب

و نیازهای مالی گشته و ابهام و سردرگمی در تصمیم‌گیری مدیران ارشد مالی را کاهش می‌دهد.

این زبان با ارائه اطلاعات عاری از تمایلهای جانبدارانه، کامل و جامع که دارای رجحان محتوا نیز می‌باشد، قابلیت اعتماد به داده‌ها را افزایش داده و به‌علت ثبات رویه، شفافیت و هماهنگی با دیگر رویکردها، قدرت مقایسه‌پذیری اطلاعات حسابداری را فزونی می‌بخشد (نیکومرام و شکاری، ۱۳۸۹). گزارش‌گرایی الکترونیک^۵ دارای منافی برای بازارهای سرمایه نیز هست. پژوهشگران با بررسی معیارهای مختلف بازار از جمله نوسان بازدهی (ارزش مطلق بازدهیهای غیرعادی روزانه)، کارایی اطلاعاتی (انحراف مطلق بین بازدهی واقعی و بازدهی مورد انتظار) و انحراف استاندارد بازدهی سهام نشان دادند که با به‌کارگیری گزارش الکترونیکی، کارایی اطلاعاتی افزایش و نوسان بازدهی انحراف معیار بازدهی کاهش می‌یابد؛ زیرا زبان گزارش‌گرایی مالی توسعه‌پذیر ریسک اطلاعاتی و نبودتقارن اطلاعاتی را از طریق بهبود شفافیت افزایش می‌دهد. همچنین به دلیل کاهش هزینه پردازش اطلاعات و از طریق تسهیل دسترسی به اطلاعات خاص شرکتی به‌وسیله سرمایه‌گذاران، هم‌زمانی قیمت سهام را کاهش می‌دهد (Tarca, 2020).

جذب سرمایه‌های خارجی در بازار سرمایه، متکی به سیستمهای اطلاع‌رسانی سریع، دقیق و قابل‌اتکا است. همچنین، هماهنگ‌سازی استانداردهای مربوط به ساختار گزارش‌های تجاری در راستای یکنواخت‌کردن تهیه و ارائه گزارشها از یک طرف و کاهش هزینه و زمان ترکیب و پردازش اطلاعات از طرف دیگر مواردی است که با زبان گزارش‌گرایی مالی توسعه‌پذیر به‌عنوان استاندارد جهانی تبادل اطلاعات، قابل‌تحقق می‌باشد (Enachi et al., 2015). با این حال، تا زمانی که تحلیلگران سیستمهای خود را برای استفاده از گزارش‌های مالی الکترونیک به‌روزرسانی نکنند، شرکتها اقدام به بارگذاری اطلاعات مالی به‌صورت الکترونیک نخواهند کرد. همچنین تا زمانی که واحدهای تجاری گزارش‌های مالی الکترونیکی ارائه ندهند، تحلیلگران نیز سیستمهای خود را به‌روزرسانی نخواهند کرد. یکی از دلایلی که سرمایه‌گذاران خواستار مقررات‌گذاری برای گزارش الکترونیکی نیستند،

رویکرد ترکیبی از

استانداردهای بین‌المللی

گزارش‌گرایی مالی و

زبان گزارش‌گرایی مالی توسعه‌پذیر

می‌تواند کارایی و کنترل بیشتر بر

میزان گزارش‌دهی برای

تامین نیازهای اطلاعاتی کاربران را

امکان‌پذیر سازد

مبتنی بر منبع باز است که برای تهیه و مبادله الکترونیکی گزارش‌های بازرگانی در سراسر جهان ایجاد شده است و با فراهم‌کردن بستر لازم برای تهیه اطلاعات از یک منبع، سبب بی‌نیازی به منابع مختلف اطلاعاتی می‌شود (محمدی و خوزین، ۱۳۹۶). سرعت و دقت بالای سیستمهای حسابداری و گزارش‌گرایی کنونی همچون زبان گزارش‌گرایی مالی توسعه‌پذیر و حسابداری تحت شبکه جهانی اینترنت^۴ به دلیل بهره‌گیری از جدیدترین یافته‌های قرن اخیر، یک موضوع بدیهی و واضح است و این دقت و سرعت، همان دغدغه مدیران مالی و حسابداران گذشته است که به دلیل درگیری روزانه ارقام، همواره به آن می‌اندیشیده‌اند. اطلاعاتی که اگر علاوه بر دقت و سرعت، به‌موقع در اختیار کاربران قرار نگیرد و قدرت قیاس‌پذیری نداشته باشد و یا قابلیت دسترسی آن برای هر شخصی سهل باشد، ارزش واقعی خود را در جهانی که سرعت به‌روزرسانی داده‌ها از سال و ماه به دقیقه و ثانیه رسیده است، از دست خواهد داد. زبان گزارش‌گرایی مالی توسعه‌پذیر با بالابردن سرعت انجام کار و افزایش دقت، منجر به از بین رفتن ناامنی داده‌ها شده و منتج به برنامه‌ریزی، ارزیابی رویدادها و برآورد انتظارها

و تفسیر داده‌های به‌اشتراک گذاشته‌شده به‌وسیله سیستمها و دستگاه‌ها را به‌گونه‌ای توصیف می‌کند که برای کاربر قابل درک باشد. این ویژگیها در سیستم گزارشگری فعلی ما وجود ندارد، اما در دنیای یکپارچه برای تجزیه‌وتحلیل داده‌های حسابداری و قابلیت استفاده آنها، موضوعی محوری است.

هدف از گزارشگری مالی با مقاصد عمومی، ارائه اطلاعاتی در مورد واحد گزارشگر است که برای سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان و سایر طلبکاران فعلی و موجود در تصمیم‌گیری نسبت به تامین منابع برای واحد تجاری مفید است (Sudalaimuthu & Haraiharan, 2011; Zhu & Wu, 2010). برای این‌که صورتهای مالی مفید باشند، باید دارای ویژگیهای کیفی اساسی باشند، از جمله مربوط بودن و صداقت در ارائه که ممکن است به‌وسیله ویژگیهای قابلیت مقایسه، قابل فهم بودن، قابل تایید بودن و به‌موقع بودن اطلاعات افزایش یابد. بر این اساس، به‌طور کلی پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برای بهبود کیفیت گزارشگری و قابلیت مقایسه بین شرکتها و کشورها برای تصمیم‌های تجاری آگاهانه انجام می‌شود. با این حال، صورت مالی بر اساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی که در قالب گزارش‌های سنتی کسب‌وکار مانند پرونده‌های **زبان علامت‌گذاری متن**^۷ (HTML) و **پی‌دی‌اف**^۸ (PDF) تهیه شده است؛ مانند نمایش در شبکه اینترنتی رسمی، فاقد قابلیت استفاده واقعی است. آنها فقط برای انسان قابل خواندن هستند و اطلاعات آنها به‌طور خودکار قابل شناسایی یا بازیابی برای تجزیه‌وتحلیل رایانه‌ای یا پردازش بیشتر نیست؛ به این معنی که توزیع رایانه‌ای اطلاعات از بین می‌رود زیرا متن ارسالی مورد استفاده به همان روشی است که در گزارش کاغذی استفاده می‌شود. به عبارت دیگر، صورتهای مالی با یکدیگر قابلیت تطبیق و سازگاری ندارند و این نشان می‌دهد که شخصیت یک‌طرفه گزارش پایه‌کاغذی به شرکتها اجازه نمی‌دهد نیازهای خاص کاربران اطلاعات مالی را برآورده کنند (Agubata, 2019).

نشانه‌گذاری یا برچسب‌گذاری صورتهای مالی^۹، مبتنی بر طبقه‌بندی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی است، یعنی فراهم‌کننده عناصری برای برچسب‌گذاری مقرر شده در استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی است.

این است که اطلاعات مالی مورد استفاده سرمایه‌گذاران در حال حاضر الکترونیکی بوده و از پایگاه‌های اطلاعاتی فراهم‌شده تامین می‌شوند. برچسب‌گذاری اطلاعات برای تامین‌کنندگان پایگاه‌های اطلاعاتی نیز مفید خواهد بود. جمع‌آوری‌کنندگان اطلاعات از زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر برای استفاده یا بررسی اطلاعات استفاده می‌کنند ولی با توجه به این‌که اطلاعات برچسب‌گذاری‌شده برای مجموعه کاملی از شرکتها (شرکتهای بین‌المللی) وجود ندارد، برخی گردآورندگان اطلاعات برای جمع‌آوری و اعتبارسنجی اطلاعات هنوز از فرایند جاری استفاده می‌کنند. به‌عبارتی، گردآورندگان اطلاعات از اطلاعات برچسب‌گذاری‌شده برای تغذیه سیستمهای اطلاعاتی خود استفاده کرده و در حال حاضر بستری را بر اساس اطلاعات برچسب‌گذاری‌شده ایجاد می‌کنند. گردآورندگان اطلاعات به‌طور گسترده‌ای از اطلاعات برچسب‌گذاری‌شده از جمله به‌دلیل اطلاعات ساختاریافته، در دسترس و قابلیت خواندن به‌وسیله ماشین، نفع می‌برند. سپس گردآورندگان اطلاعات می‌توانند بر اساس استانداردهای هماهنگ‌سازی اطلاعات تمرکز بیشتری داشته و برای صاحبکاران خود دیگر فعالیتهای دارای ارزش افزوده را فراهم کنند. بر این اساس، گردآورندگان اطلاعات به‌دلیل کاهش قابل‌ملاحظه هزینه گردآوری اطلاعات می‌توانند اطلاعات دقیقتر و به‌موقع‌تری از شرکتهای مختلف را برای صاحبکاران خود فراهم کنند (Tarca, 2020).

قابلیت انطباق زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر برای گزارش‌های مالی بر اساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی

در حال حاضر، نشانه‌گذاری اطلاعات مالی گزارش‌شده به‌وسیله شرکتها با وجود زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر و طبقه‌بندی مورد نیاز در قالب استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، در راستای تسهیل دسترسی اطلاعات در قالب الکترونیکی چارچوب‌مند، می‌تواند سودمندی بیشتری برای استفاده‌کنندگان اطلاعات داشته باشد (Tarca, 2020).

قابلیت انطباق^۶ به‌عنوان توانایی سیستمها در تبادل و استفاده از اطلاعات تعریف می‌شود. قابلیت انطباق، میزان تبادل داده‌ها

می‌کند. بنابراین کاربران می‌توانند سفارش‌های مربوط به اطلاعات خود را متناسب با مدلها و اهداف خود انجام دهند (Agubata, 2019). با این حال، درجه انطباق صورتهای مالی بر اساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی تحت زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر، می‌تواند متاثر از درجه انطباق استانداردها، تکرار مضاعف اطلاعات و حتی خلاصه‌گویی اطلاعات باشد که کارایی رویکرد گزارشگری هم‌زمان این دو زبان تجارت را محدود می‌کند (Zhu & Wu, 2010).

هم‌افزایی زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر و استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برای افزایش قابلیت مقایسه گزارشگری مالی

زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر به‌عنوان یکی از مراحل اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی می‌باشد؛ به‌طوری که در حال حاضر، هر پروژه زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر به زبان انگلیسی با استفاده از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی آماده می‌شود و رویکرد جدیدی از گزارشگری مالی را بیان می‌کند (Tarca, 2020). حسابداری زبان تجارت است؛ در حالی که گزارشگری مالی رسانه‌ای است که از طریق آن زبان تجاری برقرار می‌شود. اگر این‌گونه باشد، تجارت در سراسر جهان توانایی تبادل نظر متفاوت با یکدیگر در هنگام تبادل و توزیع نتایج مالی و تجارت با ذینفعان بین‌المللی خود را ندارد. استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برای منافع عمومی و به‌منظور ارائه یک مجموعه واحد حسابداری باکیفیت، قابل درک و یکنواخت، برای ایجاد بازده بهتر در بازار سرمایه توسعه یافته است و همچنین برای سرمایه‌گذاران، امکان مقایسه نتایج شرکتهای مختلف در سطح ملی و بین‌المللی در تصمیم‌گیریهای سرمایه‌گذاری را فراهم می‌سازد. برای این منظور، استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی نیاز به یک دید چندوجهی از تجارت دارد که با توانایی تجزیه اطلاعات می‌تواند به‌کارگرفته شود. با این حال، بیشتر نمایش اطلاعات مالی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در قالب فایل اچ‌تی‌ام‌ال و قالب پی‌دی‌اف بدون ساختار، کدگذاری شده است. این سیستمها بیان متفاوتی از اطلاعات دارند و امکان جستجو در تجزیه‌وتحلیل

با گزارشگری الکترونیکی مبتنی بر ساختار استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، می‌توان اطلاعات را از صورتهای مالی در قالب اکسل استخراج و با اطلاعات مالی سالهای دیگر یا گزارشهای تدوین‌کنندگان استانداردها (اگر برچسب‌گذاری شده باشند) مقایسه کرد. این کار را می‌توان با سرعت و صحت بیشتری انجام داد؛ چراکه همه اقلام تعریف شده و با ویژگیهای مشخص بوده و معنی هر قلم واضح خواهد بود؛ بنابراین می‌توان اطلاعات ارائه‌شده را مورد تحلیل و وضعیت مالی و عملکرد واحدهای تجاری را با یکدیگر مورد مقایسه قرار داد (Tarca, 2020). بنابراین، نیاز به ارائه صورتهای مالی با قابلیت خواندن رایانه‌ای و سازگار با کامپیوتر، مطابق با استاندارد گزارشگری مالی یکنواخت، چارچوبی است که سرعت تجزیه‌وتحلیل صورتهای مالی به‌وسیله سرمایه‌گذاران را به‌طور قابل توجهی افزایش می‌دهد. قابلیت خواندن و قابلیت انطباق، با انتقال وظیفه پردازش اطلاعات به رایانه‌ها، نوع جدیدی از مزایا را به‌همراه خواهد داشت. بدین ترتیب از ابزار رایانه‌ای برای کنترل ارائه و تبدیل ارائه از یک قالب به قالب دیگر استفاده می‌شود (Sudalaimuthu & Haraiharan, 2011).

زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر توانایی خودکارسازی، تفسیر و اطمینان از استفاده کلی اطلاعات مالی و امکان رفع نیاز به رونویسی داده‌ها از یک برنامه نرم‌افزاری به برنامه دیگر را دارد. این موضوع با برچسب‌گذاری اطلاعات جداگانه به‌گونه‌ای محقق می‌شود که سایر رایانه‌ها بتوانند اطلاعات را درک و با آنها کار کنند. بنابراین، برنامه کاربر می‌تواند ارتباط مستقیمی با داده‌های گزارش شده داشته باشد که حاکی از آن است که رایانه‌ها می‌توانند اطلاعات را در یک سند الکترونیکی که به‌طور کامل برچسب‌گذاری شده است (سند زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر)، تشخیص دهند، آنها را انتخاب، تجزیه‌وتحلیل و ذخیره کنند و با سایر رایانه‌ها به‌طور دقیق و به‌صورت خودکار به روشهای مختلف تبادل کنند. زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر امکان همکاری داده‌های موجود در سیستمهای گزارشگری متفاوت شرکتهای را فراهم می‌کند، تبادل خودکار اطلاعات در میان برنامه‌های موجود شرکت و سایر شرکتهای موجود در زنجیره گزارش اطلاعات را تسهیل

اطلاعات الکترونیکی گزارشگری مالی فاقد اطلاعات لازم برای پشتیبانی از تصمیم‌گیری به‌موقع است. صنعت خدمات مالی، بزرگترین تولیدکننده و استفاده‌کننده اطلاعات کسب‌وکار در جهان، تمایل بیشتری به گزارش‌دهی برخط اطلاعات شرکت و تصمیم‌گیری مفیدتر داشته و بر این اساس، پذیرش گسترده زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر را به رسمیت شناخته و از آن حمایت می‌کند.

زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر گزینه مناسبی برای گزارشگری در نظر گرفته می‌شود؛ زیرا فقط به خودکارسازی اطلاعات ختم نمی‌شود بلکه سرمایه‌گذاران می‌توانند با استفاده نرم‌افزار، داده‌ها را به‌صورت الکترونیکی تایید و در نتیجه خطاها و بی‌دقتیها را کاهش و اطلاعات مشابهی را در سطح ملی و بین‌المللی مورد مقایسه و پردازش قرار دهند (Agubata, 2019). گزارشگری بین‌المللی مالی با هدف ایجاد زبان تجاری واحد و مشترک، افزایش هماهنگی و قابلیت مقایسه اطلاعات و کاهش تفاوت‌های گزارشگری، بدون به‌کارگیری قالب واحد گزارش اطلاعات، دارای کارایی کافی نخواهد بود؛ چراکه تعاریف و آرایه‌بندی مشابهی از اطلاعات در سطح ملی و بین‌المللی باید ایجاد و از تفاسیر متنوع از اطلاعات و به‌کارگیری مدل‌های جزیره‌ای در گزارش اطلاعات مشابه اجتناب شود. این نیاز از طریق زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر تامین و برآورده می‌شود (Yang et al., 2018). در **جدول ۱**، تفاوت گزارشگری همراه و بدون زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر نشان داده شده است.

یا دستکاری اطلاعات را ندارند. استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی روند تولید، گزارش و تجزیه و تحلیل اطلاعات شرکت را تغییر نداده است؛ بنابراین، به‌کارگیری آن با داده‌های ایستا محدود می‌شود و به‌دلیل قالب‌های مختلف بین گزارشها، اطلاعات نمی‌تواند به‌طور مستقیم به‌وسیله نرم‌افزار گیرنده اطلاعات پردازش شود. بنابراین، شرکتها به‌طور مستمر به سیستم‌های متفاوتی برای ذخیره و استقرار بسیاری از داده‌های مورد نیاز وابسته هستند.

با تصویب استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، چشم‌انداز شرکتها بیشتر با استاندارد محلی اندازه‌گیری نمی‌شود بلکه با استاندارد بین‌المللی ارزیابی می‌شود. اکنون که بیشتر شرکتها این استاندارد جدید حسابداری را پذیرفته‌اند و خواستار ارجاع مشترک، قالب ارائه و چارچوبی مشترک برای تولید اطلاعات مالی به‌منظور از بین بردن اختلاف‌های واقعی ملی و بین‌المللی و افزایش قابلیت مقایسه اطلاعات هستند، تصویب و به‌کارگیری زبان مشترک ضروری به‌نظر می‌رسد (Agubata, 2019). ساختار گزارشگری مالی متأثر از رویکرد و روش گزارش اطلاعات است و زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر، این ساختار گزارشگری در سطح ملی و بین‌المللی را زیر تاثیر قرار می‌دهد، به‌طوری که با به‌کارگیری زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر، کیفیت و قابلیت مقایسه اطلاعات شرکتها در هر سطحی از گزارشگری بهبود می‌یابد (Yang et al., 2018). به‌عبارتی، کاربران به‌دنبال اطلاعات به‌موقع، دقیق و کامل برای کاهش ابهام مربوط به سرمایه‌گذاری خود هستند. متأسفانه، قالب

جدول ۱: مقایسه گزارشگری همراه و بدون زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر (Grosu et al., 2010)

گزارشگری بدون زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر	گزارشگری با زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر
مدل جزیره‌ای	قالب جهانی
دسترسی چندگانه	دسترسی آسان
ارزیابیهای متفاوت از ریسک	مفاهیم قابل مقایسه
مقایسه ناپذیری	مقایسه یک‌به‌یک
ناهمگونی در مدیریت منابع سازمانی	مقایسه مستقل

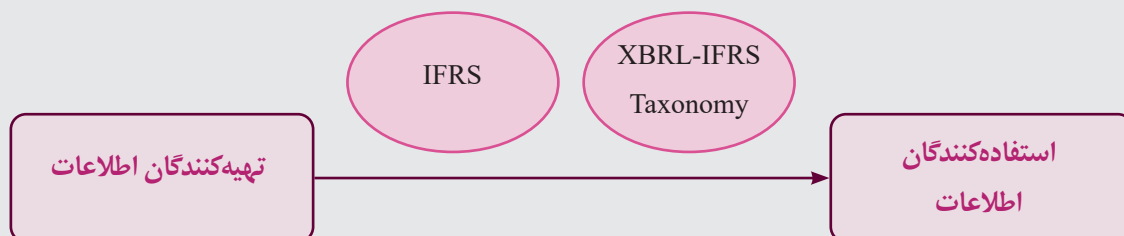
آرایه‌بندی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر

آرایه‌بندیها بخش مهمی از مدیریت دانش و خدمات جستجو و به‌عبارت ساده‌تر راهنماهای موضوعی شبکه جهانی اینترنت، یا اصطلاحهای مهم هستند که به روابط بین اشیا یا افکار نظم و معنا می‌بخشند. همچنین، آرایه‌بندی، برای اطلاعات بازیابی‌شده، نوعی بافت معنایی فراهم می‌سازد و روابط مفهومی بین اصطلاحها را ترسیم می‌کند. یکی از مزایای مهم آرایه‌بندی، دستیابی به اطلاعات مرتبط با صرف زمان کمتر است؛ به‌خصوص زمانی که این دستیابی سریع به اطلاعات درست و مناسب انجام گیرد و به کاربر هم اجازه داده شود که از یک مفهوم مرتبط دیگر بجهت و روابط مترادف بین اصطلاحها را دریابد. به‌عبارتی، جستجو از طریق رایانه بدون برخورداری از نظام آرایه‌بندی مناسب، مانند تلاش برای پیدا کردن راه خود در اطراف منطقه‌ای ناآشنا بدون نقشه است. افزایش اشتراک دانش، اجتناب از کوششهای مضاعف در داخل سازمانهای بزرگ و اتخاذ تصمیمهای درست و مناسب در مدیریت در زمان کوتاه (به‌عبارت دیگر، کاهش زمان تصمیم‌گیری، تکرار نکردن اشتباه‌های گذشته، و به‌تصویر کشاندن روابط بین اصطلاحها)، از مزایای به‌کارگیری آرایه‌بندی اطلاعات است (صمیعی، ۱۳۸۸). گروه زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر چارچوب استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، مسئول توسعه این استانداردها به زبان

گزارشگری مالی توسعه‌پذیر است که شامل استانداردهای بین‌المللی حسابداری^{۱۱} (IAS) و کاربرد استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی برای واحدهای تجاری کوچک و متوسط^{۱۲} (SME) صادر شده به‌وسیله هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری^{۱۳} (IASB) است که به آرایه‌بندی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی معروف است. آرایه‌بندی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (شکل ۱) به‌وسیله گروه زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر ساخته شده است (Agubata, 2019).

زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر در کنار استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، یک رویکرد عالی محسوب می‌شود. در این میان، عنصر اساسی به‌کارگیری هم‌زمان این دو، آرایه‌بندی است. هیئت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، یک راهنمای آرایه‌بندی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را که حاوی رهنمودهای فنی برای استفاده‌کنندگان از آرایه‌بندی است منتشر کرده که هم محتوای گزارشگری مالی و هم چارچوب زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر برای آرایه‌بندی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را دربر می‌گیرد (Sudalaimuthu & Ha-rai, 2011). با توجه به این‌که بیش از ۱۷۰ کشور در جهان استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را پذیرفته‌اند، پذیرش زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر در کنار استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی می‌تواند در ایجاد یک سیستم

شکل ۱: استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر

با گزارشگری الکترونیکی مبتنی بر

ساختار استانداردهای

بین‌المللی گزارشگری مالی

می‌توان اطلاعات را از صورتهای مالی

در قالب اکسل استخراج و

با اطلاعات مالی سالهای دیگر

مقایسه کرد

حال تا زمانی که تحلیلگران، سرمایه‌گذاران و استفاده‌کنندگان اطلاعات مالی در سطح ملی و بین‌المللی، تقاضای واقعی برای این نوع گزارشگری نداشته باشند و شرکتها نیز اطلاعات کاملی را گزارش نکنند، به‌کارگیری زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر برای گزارشگری مالی بین‌المللی نیز دارای کارایی لازم نخواهد بود.

یکی دیگر از عوامل مؤثر در به‌کارگیری صحیح زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر برای گزارشگری مالی بین‌المللی، قابلیت انطباق نسخه زبان گزارشگری می‌باشد و این موضوع می‌تواند متاثر از درجه انطباق استانداردها، تکرار مضاعف اطلاعات و حتی خلاصه‌گویی اطلاعات باشد که کارایی رویکرد گزارشگری هم‌زمان این دو زبان تجارت را محدود می‌کند. همچنین، گزارشگری بین‌المللی مالی با هدف ایجاد زبان تجاری واحد و مشترک، افزایش هماهنگی و قابلیت مقایسه اطلاعات و کاهش تفاوت‌های گزارشگری، بدون به‌کارگیری قالب واحد گزارش اطلاعات، دارای کارایی کافی نخواهد بود؛ چرا که تعاریف و آرایه‌بندی مشابهی از اطلاعات در سطح ملی و بین‌المللی باید ایجاد و از تفاسیر متفاوت از اطلاعات و به‌کارگیری مدل‌های جزیره‌ای در گزارش اطلاعات مشابه، اجتناب شود. این نیاز

رسمی که عملکرد بهتری در کنار یکدیگر داشته باشند، مفید باشد و شفافیت و کیفیت گزارشهای مالی و اطلاعات مورد نیاز برای استفاده‌کنندگان و سهامداران را بهبود بخشد. بنابراین، ساختار استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی نقش مهمی در فرایند اجرای زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر خواهد داشت (Singerova, 2015).

آرایه‌بندی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی به‌دنبال **رویکرد استاندارد^{۱۴}** توسعه یافته است که نشان می‌دهد آرایه‌بندی به‌صورت **رویکرد استاندارد به استاندارد^{۱۵}** توسعه یافته است. تجزیه و تحلیل الزامهای افشای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی زمینه را برای توسعه بیشتر ایجاد می‌کند و در نهایت، منجر به ایجاد پرونده‌های فیزیکی از زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر می‌شود. آرایه‌بندی می‌تواند به‌طور کارآمدی حفظ و برای کاربران حسابداری در دسترس باشد. رویکرد استاندارد به این معنی است که آرایه‌بندی به‌گونه‌ای سازمان یافته و ساختار یافته است که برای تهیه‌کنندگان آشنا باشد؛ در نتیجه، خوانایی و قابلیت استفاده را تسهیل می‌کند. رویکرد استاندارد در ساختار پوشه آرایه‌بندی و سازماندهی نقشهای ارتباطی گسترده قابل مشاهده است (Agubata, 2019).

بحث و نتیجه‌گیری

دو استاندارد جهانی یعنی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر برای دستیابی به هدف شفافیت اطلاعاتی بیشتر و تامین نیازهای اطلاعاتی گروه‌های مختلف استفاده‌کنندگان با توجه به نقش مکمل نسبت به یکدیگر، به‌عنوان پارادایم گزارشگری مالی جدید در قرن ۲۱ شناخته می‌شود. بنابراین، توسعه استانداردهای گزارشگری جهانی به‌عنوان پایگاه مهمی که در آن طبقه‌بندی زبان گزارشگری مالی توسعه‌پذیر را بتوان ایجاد کرد، ضروری است؛ زیرا این زبان با ارائه اطلاعات عاری از تمایلهای جانبدارانه، کامل و جامع که دارای رجحان محتوا نیز می‌باشد، قابلیت اعتماد به داده‌ها را افزایش داده و به‌علت ثبات رویه، شفافیت و هماهنگی با دیگر رویکردها، قدرت مقایسه‌پذیری اطلاعات حسابداری را فزونی می‌بخشد. با این

اطلاعات، فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات، ۱۳۹۸، ۲۰(۳)، ۱۹۶-۱۷۷

نیکومرام، هاشم و ناصر، شکاری، ارتباط گزارشگری مالی قابل توسعه (XBRL) با ویژگیهای کیفی اطلاعات حسابداری از دیدگاه حسابداران ارشد شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار، حسابداری مدیریت، ۱۳۸۹، ۳(۶)، ۸۷-۷۷

محمدی، جمال، علی، خوزین، اولویت بندی عوامل موثر بر به کارگیری زبان گزارشگری مالی توسعه پذیر (XBRL) به روش AHP و تاثیر آن در تسهیل امر حسابرسی، دانش حسابرسی، ۱۳۹۶، ۱۷(۶۹): ۲۳۱-۲۶۱

Agubata, N. S., **IFRS and XBRL: Synergies for 21st Century Financial Reporting** و Available online on: WWW.IJIRMF.COM, 2019

Bonson, E., Cortijo, V. and Escobar, T., **Towards the Global Adoption of XBRL Using International Financial Systems**, Journal of Accounting Information Systems, Vol. 10, 2009

Enachi, Mihaela and Ioan I., **The Progress of XBRL in Europe— Projects, Users and Prospects**, Procedia Economics and Finance 20, 185– 192, 2015

Grosu, V., Hlaciuc, E., Iancu, E., Petris, R., & Socoliuc, M., **The Role of the XBRL Standard in Optimizing the Financial Reporting**, arXiv preprint arXiv:1002, 3997, 2010

Singerová, J., **XBRL: Different Approach of Utilization**, Procedia Economics and Finance, 25, 134-140, 2015

Sudalaimuthu, D., & Haraiharan, R., **The Role of XBRL and IFRS in Financial Reporting**, International Journal of Multidisciplinary Research, 89-106, 2012

Sudalaimuthu, S. & Hariharan, R., **The Role of XBRL and IFRS in Financial Reporting**, International Journal of Multidisciplinary Research, Vol. 4, 89-106, 2011

Tarca, A., **Speech: Digital Reporting- Questions for Practitioners, Standard-Setters and Researchers**, 7 July 2020 (<https://www.ifrs.org/news-and-events/2020/07/digital-reporting-questions/>)

Yang, S., Liu, F. C., & Zhu, X., **The Impact of XBRL on Financial Statement Structural Comparability**, In Network, Smart and Open (pp. 193-206), Springer, Cham, 2018

Zhu, H. H., & Wu, H., **XBRL and Interoperability of Financial Statements in the US**, Available at SSRN 1581511, 2010

زبان گزارشگری توسعه پذیر

یکی از مراحل اجرای

استانداردهای بین المللی

گزارشگری مالی می باشد

از طریق زبان گزارشگری مالی توسعه پذیر تامین و برآورده می شود. به عبارتی، به کارگیری هم زمان این دو زبان تجاری سبب هم افزایی در بهبود کیفیت انتقال اطلاعات برای گروه های مختلف استفاده کنندگان می شود.

پانویسها:

1. International Financial Reporting Standards (IFRS)
2. Extensible Business Reporting Language (XBRL)
3. Tagged Data
4. Web Accounting
5. Electronic Reporting
6. Interoperable
7. Hypertext Markup Language (HML)
8. Portable Format
9. Tagged Financial Statement
10. Taxonomy
11. International Accounting Standards (IAS)
12. Small and Medium sized Entities (SME)
13. International Accounting Standard Board (IASB)
14. Standard Approach
15. Standard to Standard Approach

منابع:

صمیعی، میترا، درآمدی بر تاکسونومی و نقش آن در سازماندهی